

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Антоанета Николова,

ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград

Относно конкурс за професор по професионално направление 2.1 Филология
(Санскрит – език и култура), обявен в ДВ, бр. 86 от 13.10.2023 г.

с кандидат доц. д-р Гергана Русева

В конкурса за професор по професионално направление 2.1 Филология (Санскрит – език и култура), има един кандидат, д-р Гергана Русева, доцент в СУ "Св. Климент Охридски", Факултет по класически и нови филологии, катедра "Класически изток".

Доц. Русева има богата научна и преподавателска дейност. Творчеството ѝ е разнообразно и оригинално. Тя е автор на 4 монографии, десетки статии и студии, задълбочени преводи на значими произведения на индийската духовност. За конкурса са представени две монографии и девет статии, като критериите по минималните национални изисквания за заемане на длъжността „професор“ са напълно покрити.

Всички представени трудове напълно съответстват на тематиката на конкурса и разкриват един задълбочен творец и учен, който изключително добре познава областта, в която работи, има оригинални идеи, умее да откроява интересни проблематики и да обхваща в дълбочина и многостранност разглежданите теми. Всички публикации се отличават едновременно с голяма компетентност и творчески подход. Доц. Русева е изградила собствен стил, с лекота и вдъхновение представя сложни въпроси и успява да ни направи съпричастни на своите търсения и открития. Нейната задълбоченост, компетентност и многостранност, изкушеността ѝ в различни, включително естествено-научни, области на познанието, прави трудовете ѝ богати на идеи и многопластови. Доц. Гергана Русева съумява да вмести всяка разглеждана от нея конкретна проблематика в контекста на един всеобхватен поглед към различната мисловна и концептуална система на Древна Индия.

Това е изразено особено ясно в основната монография, представена за конкурса, „Напред към миналото, назад към бъдещето. Идеи за времето и Древна Индия“. С голяма яснота и компетентност Гургана Русева разкрива как много от представите ни, които смятаме за несъмнени и безвъпросни, всъщност са продукт на мисловната система, чрез която сме възпитани да възприемаме и концептуализираме света. Въз основа на прекрасно познаване на древни текстове тя предлага една възможна възстановка на мисловната система на древните индийци, като компетентно защитава тезите си и прави истински творчески открития. Като особено оригинални се открояват както идеите за различния характер на връзката време-пространство при древните индоарии, така и изводите за различната тежест на времето и пространството и това, че в Древна Индия акцентът е бил преди всичко върху концептуализирането на времето и процесуалността. Оригинален и творчески е и начинът, по който е представена идеята за съдбата и връзката ѝ с разбирането за времето. Много интересен е изводът за симетричността и фракталната структурираност на времето според древните представи, подплатена с обстоен анализ на древни текстове.

Този прецизен и оригинален анализ на различни аспекти на идеята за времето, сама по себе си сложна, богата и различна, е представен и в останалите произведения, които изследват тази тематика. Освен задълбочения прочит на начина, по който тази идея е изразена в древните ведически текстове, част от публикациите разглеждат не по-малко сложните разбирания за времето в будисткия канон. Много оригинални и задълбочени са прочитите, които доц. Русева прави на виждането за мигновеността, както и за причинността и взаимозависимия произход. Обосновано е представена връзката между разбиранията за времето и сотериологическата практическа насоченост на будисткото учение.

Връзката на концепциите и конкретните религиозни практики както в произведенията, свързани с индуизма, така и в тези, принадлежащи на будизма, е изведена задълбочено и убедително, като авторката съумява да изгради цялостен културологичен облик на разглежданата от нея епоха. Разглеждането дори само на една дума, каквато е например думата „прана“ в статията „Прана в Атхарваведа“, води до компетентни изводи за цялостния характер на мисловната система и начина на изразяването ѝ в езика при древните индийци. Задълбочеността и

мащабността на подхода на авторката се проявява и в обосноваването на сравненията както с други древни мисловно-езикови системи, така и със съвременни европейски езици, като български и английски.

Практическата и ритуална страна на редица древни концепти, както и задълбочен анализ на двеноиндийските идеи за съня, смъртта и пътя към отвъдното са представени в монографията „Да вкусиш от най-сладкия плод на безсмъртието“.

Цялостното творчество на Гургана Русева изненадва и радва с оригиналните си и добре обосновани идеи.

Напълно съм съгласна с представената от доц. Гургана Русева справка за научните приноси в нейните трудове, разгледани в езиковедски, религиоведски, културологичен и преводачески план, като смятам, че към тях несъмнено може да се добави и философски ракурс.

Доц. Русева е компетентен, задълбочен, оригинален и многостранен учен, който вдъхновява със своите постижения. Убедено предлагам на Научното жури да присъди академичната длъжност „професор“ по професионално направление 2.1 Филология (Санскрит – език и култура) на доц. д-р Гургана Русева.

12.01. 2024 г.

Член на Научното жури:

София

доц. д-р Антоанета Николова